

Pirkanmaan ilmastotiekartan yhteistyöryhmän / Canemure-alueyhteistyöryhmän kokous

Aika: to 7.4.2022 klo 10–12.

Paikka: Teams / Kokouskeskus Pellava, Roine

Läsnä: Cederlöf Karin, Cederlöf Magnus, Heiniluoma Jari, Herttuainen Helena, Hyttinen Liisa, Ingelin Soili, Kankaala Kari, Kuosmanen Pauli, Lippo Antti, Lintunen Oona, Luukkonen Tiina, Merikoski Visa, Mäkinen Marko, Mäkynen Tanja, Pihlaja Arja, Purontaus Eero, Rajala Mari, Rissanen Ruut-Maaria, Räsänen Petri, Tolvanen Kristiina, Touru Tapani, Törmä Terhi

Yhteenveto kokouksesta

10.00 Kokouksen avaus: Tulevaisuus- ja Innovaatiojohtaja Petri Räsänen, Pirkanmaan liitto.

Petri Räsänen avattua kokouksen, työryhmän kokouksessa ensimmäistä kertaa olleet Pirkanmaan liiton energiastrategian suunnittelija Tiina Luukkonen ja harjoittelija Oona Lintunen esittäytyivät. Pauli Kuosmanen esittäytyi myöhemmin kokouksessa ja hänen kerrottiin tulleen Taru Pilvin tilalle.

10.05–10.30 Uudistuva keskipitkän aikavälin ilmastopoliitiikan suunnitelma (KAISU) ja sen vaikutukset kunnissa ja alueilla: Ympäristöneuvos Magnus Cederlöf, Ympäristöministeriö.

Ympäristöneuvos Magnus Cederlöf piti tietoisuuden niin sanotun KAISU 2:n valmistelusta. Sen lähtökohdat perustuvat ilmastolakiin ja valmistelutyö aloitettiin vuonna 2020. Tietopohjana käytettiin muun muassa HIISI-hanketta, suunnitelman luonnos valmistui 2021 ja se vahvistettiin alkuvuodesta 2022. Poliittinen sopu saavutettiin maaliskuussa 2022.

KAISU on yksi kolmesta kansallisesta suunnitelmasta, jolla tavoitellaan hiilineutraaliutta. KAISU:ssa määritellään Suomelle sektorikohtaisesti uusi päästövähennysvelvoite vuodelle 2030. Suunnitelma on nyt viimeistelyvaiheessa ja tavoite on saada se kevään aikana eduskuntaan keskusteltavaksi.

KAISU:n vaikutuksesta kunnissa ja alueilla keskusteltiin esityksen jälkeen. Kysymyksiä heräsi muun muassa taakanjakosektorista, päästökaupasta ja liikenteen roolista KAISU:ssa sekä uuden KAISU:n vaikutuksista talouteen ja energiantuotantoon.

Cederlöfin mukaan yleisten päästövähennystavoitteiden vaikutuksia on tarkasteltu ja HIISI-hankkeen mukaan tavoitteisiin pääsemisellä tulee olemaan lieviä talousvaikutteita. Poliittikkaskenaariossa työllisyyden kehitys on aluksi suotuisaa, mutta pidemmällä aikavälillä heikentyy. Vaikutus BKT:hen korjaantuu ajan myötä. Suuria epävarmuustekijöitä on kuitenkin niin paljon, ettei arvioille kannata antaa liikaa painoarvoa. Maailmantilanteen muutosten pohdittiin

vauhdittavan fossiilittomuuden tavoittelua ja esimerkiksi liikenteen sähköistymistä, kun Venäjä-riippuvuudesta pyritään eroon. Toisaalta hintakehityksen kestäminen ja huoltovarmuus lyhyellä aikavälillä, esimerkiksi turpeen suhteen, herättivät kysymyksiä. Paineen kotimaisen biomassan ja biokaasun käyttöön arvellaan kasvavan. Muun muassa Venäjän sota Ukrainassa heijastuu alueella ja kunnissa jatkossakin ainakin energian tuotantoon.

10.30 Pirkanmaan luonnonmonimuotoisuusohjelma: Suunnittelujohtaja Ruut-Maaria Rissanen, Pirkanmaan liitto ja Projektisuunnittelija Kristiina Tolvanen, Pirkanmaan ELY-Keskus.

Suunnittelujohtaja Ruut-Maaria Rissanen ja projektisuunnittelija Kristiina Tolvanen esittelivät Pirkanmaan luonnonmonimuotoisuusohjelman laatimisen edistymistä. LUMO-ohjelman laatiminen perustuu laajaan sidosryhmäyhteistyöhön ja ohjelma on valmistuessaan ensimmäinen maakunnallinen LUMO-ohjelma Suomessa. Ohjelmassa asetetaan maakunnan luonnon monimuotoisuuden edistämiseksi 30 tavoitetta seuraavan 10 vuoden ajaksi.

LUMO-ohjelman tavoitteena on valtavirtaistaa monimuotoisuutta ja, jo olemassa olevien paikallisten ja kuntakohtaisten ohjelmien korvaamisen sijaan, luoda aiheelle uusi käsittelytaso, joka mahdollistaisi alueellisen toiminnan ja maakunnan erityispiirteiden huomioinnin. Tavoitteiden teemat ovat läpileikkaavuus, vaikuttavuus, viestintä, tunnettuus ja asenteet. Ohjelmassa nostetaan luonnonmonimuotoisuustyön kannalta tärkeiksi ulottuvuuksiksi lisäksi koulutus, tieto ja vapaaehtoisuus. Seuraavaksi ohjelmalle tehdään päivittyvä toimenpidesuunnitelma, jonka ensimmäisen version pitäisi olla valmis loppuvuodesta.

Esittelyn jälkeen käydyssä keskustelussa esitettiin toive esimerkiksi kuvasta, joka selventäisi luonnonmonimuotoisuustyötä tekevien toimijoiden roolit ja tehtävänjaon. LUMO-ohjelma koettiin kokouksessa tärkeäksi ja mielenkiintoiseksi.

Vapaaehtoisuus lähestymistapana herätti kuitenkin ajatuksia sekä puolesta että vastaan. Rissanen toi tähän liittyen esille, että normaali suojeluprosessi ei ole muuttumassa, jonka takia vapaaehtoisuudella ei esimerkiksi korvattaisi suojelupäätöksiä vaan sillä voitaisiin saavuttaa vaikuttavuutta perinteisten keinojen ohella. Herttuainen taas toi esille vapaaehtoisten toimien rahoittamiskysymyksen. Rajalan mukaan rahoitusta biodiversiteetin ylläpitämiseen haetaan Euroopan unionilta. Ingelin korosti lopuksi sen tärkeyttä, että toimintatasojen lisäksi pohditaan riittävästi itse kysymystä, johon toimenpiteillä pyritään vastaamaan.

11.20 Uudistuva ilmastolaki ja sen vaikutukset kunnissa ja alueilla. Erityisasiantuntija Karin Cederlöf, Ympäristöministeriö.

Erityisasiantuntija Karin Cederlöf esitteli uudistuvaa ilmastolakia, joka on nyt eduskunnan käsittelyssä. Lain valmistelua johti ympäristöministeriön työryhmä ja valmistelussa kuultiin laajasti kansalaisia, erityisesti lapsia, nuoria ja saamelaisia, joita ilmastonmuutos eniten koskettaa.

Uudistuksen kärki on Marinin hallitusohjelman asettama kansallinen hiilineutraalisuustavoite vuodelle 2035. Ilmastolakiin on tarkoitus myös muun muassa lisätä päästövähennystavoitteet vuosille 2030 ja 2040, lisätä hiilinielujen vahvistamistavoite ja tavoite hiilinegatiivisuudesta vuoden 2035 jälkeen sekä vahvistaa lain ohjausvaikutusta. Lisäksi saamelaisten vaikutusta päätöksentekoon edistetään.

Tavoitteet pohjautuvat Suomen ilmastopaneelin suosituksiin ja velvoittaisivat yli vaalikausien lisäten tavoitteiden toteutumisen edellyttämää pitkäjänteisyyttä. Lakiehdotukseen ei kuitenkaan sisälly kuntiin ja alueisiin kohdistuvia säännöksiä, koska säännös kuntien yleisestä edistämismallista koettiin lausuntokierroksen HE-luonnonversiossa epäselväksi ja epätäsmälliseksi.

Keskustelussa käsiteltiin muun muassa lakiuudistuksen vastaanottoa, joka on Cederlöfin mukaan vaikuttanut eduskunnassa hyvältä. Laki asettaa alueille ja kunnille tavoitteet ja suunnittelun raamit, muttei määrää konkreettisia päästövähennystoimista, joten siihen ei sen takia kohdistu paineita. Tulevat rahoituskanavat ja päästöjen seuraustavat ovat tällä hetkellä selvityksessä, koska uusien suunnitelmien resurssointi tulee olemaan haasteellista etenkin pienille kunnille.

Toinen keskustelussa noussut kysymys liittyi uudistuksen vaikutusten oikeudenmukaisuuden arviointiin. Arvioidaanko oikeudenmukaisuutta tämän hetken vai tulevaisuuden väestön näkökulmasta? Cederlöfin mukaan lakiuudistus velvoittaa katsomaan myös eteenpäin vaikutuksia arvioitaessa.

Viimeiseksi keskustelussa tuotiin esille huoli lausuntojen antamisen aikataulusta, joka ajoittuu todennäköisesti kesälle ja loma-aikaan ja on näin haasteellinen kuntien ja alueiden poliittiselle päätöksentekoprosessille. Kuntien mahdollisuutta vaikuttaa ilmastolakiin pidetään erittäin tärkeänä.

Seuraava kokous ja muut huomiot

Seuraavan kokouksen ajankohdaksi ehdotettiin kesäkuun alkupuolta. Tarkempi aika sovitaan Doodle-kyselyn avulla. Hyttinen ehdotti kokouksen teemaksi energias strategiaa ja ajatus sai kannatusta. Loppuvuodesta käsitellään tiekartan seuranta.

Hyttinen esitteli kokouksen päätteeksi myös Canemure kuulumisia, joista esimerkkinä seuraavat nostot: tiekartan toimeenpano on aloitettu ja toimenpiteiden edistämistä tehdään hankkeistamisen avulla. Mm. Hiiliviljelyyn liittyvä hanke on saanut positiivisen rahoituspäätöksen MMM:n hiilestä kiinni -rahoitusohjelmasta. Hankkeessa Pirkanmaa on toinen pilottialueista.

